

Trends in de monitor: resultaten Online Monitor

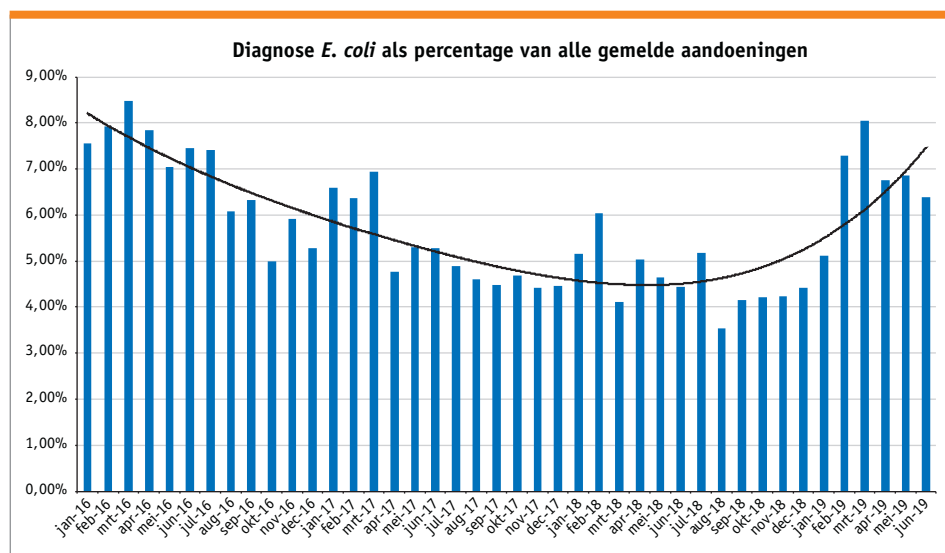
Sinds 1 juli 2015 is de Online Monitor operationeel waarbij de Nederlandse praktiserende dierenartsen van bedrijfsbezoeken aan varkensbedrijven basale informatie vastleggen in een centrale database. Sinds 1 januari 2016 heeft de Online Monitor een verplicht karakter in het kader van kwaliteitsborging. Vergeleken met de bestaande monitor (Veekijker, pathologisch onderzoek) biedt de Online Monitor een representatiever beeld van trends in de gezondheidsstatus van de Nederlandse

varkensstapel, aangezien in beginsel alle dierenartsen informatie verstrekken. Zij registreren ook de afwezigheid van gezondheidsproblemen. Doordat in deze syndroomsurveillance zowel de aan- als afwezigheid van klinische verschijnselen wordt geregistreerd, is het beter mogelijk om het relatieve belang van de bevindingen in te schatten en daarmee ook de verschillen tussen regio's en de trends in de tijd en opvallende afwijkingen van die trends.

Trend *E. coli*-infecties: relatieve toename

Escherichia coli (*E.coli*) veroorzaakt vooral bij biggen gezondheidsproblemen. De diagnose wordt door dierenartsen gemeld bij ongeveer een derde van alle spijsverteringsproblemen op varkensbedrijven. Bij pasgeboren biggen gaat het vooral over geboortediaree en bij oudere biggen en soms bij jonge vleesvarkens over speendiarree en slingerziekte/oedeemziekte. Bij *E. coli*-infecties lijkt een geringe seizoensfluctuatie te bestaan met iets meer meldingen in de winter. Bij nadere beschouwing

blijkt bij *E. coli* bij gespeende biggen nauwelijks sprake te zijn van seizoensvariatie. Maar geboortediaree bij pasgeboren biggen wordt duidelijk meer gemeld in de winter en het vroege voorjaar. Het relatieve aantal veronderstelde *E. coli*-infecties vertoont de laatste maanden een duidelijke stijging. Deze trendanalyses zijn zeer geschikt om specifieke schommelingen in het (landelijk) antibioticumgebruik te verklaren.

Figuur 1. *E. coli*-infectie (geboortediaree, speendiarree, slingerziekte/oedeemziekte) als vermelde waarschijnlijkheidsdiagnose, weergegeven als percentage van alle door praktici gerapporteerde gezondheidsklachten (2016-2019)

Via het Veekijkernieuws houden wij u elk kwartaal op de hoogte van nieuws uit de monitoring van diergezondheid bij varkens. Mocht er tussendoor iets belangrijks spelen dan sturen wij u daarover een e-mail.

Aandachtspunten komend kwartaal

- Afrikaanse varkenspest: komt het dichterbij?
- Verwerpen in de vroege dracht bij overgang naar de herfst
- Uitval van zeugen in de warme zomerdagen
- Streptococce-infecties

Aanmelden sectiemateriaal

U kunt dieren bij GD 24 uur per dag, 7 dagen per week aanmelden voor pathologisch onderzoek. Dit kan via www.gddiergezondheid.nl/ ophaaldienst of via 0900-2020012. Wij halen dieren die 's avonds voor 22.00 uur zijn aangemeld de eerstvolgende werkdag op. Belt u 's ochtends? Dan bekijkt de planner of de opdracht nog in de route past. Het is voor een optimaal onderzoek van belang een goede en volledige anamnese toe te voegen, vers materiaal in te sturen (koelen in warme tijden) en een dier te selecteren dat representant is van het probleem waar u een antwoord op wilt hebben.

Bijzondere bevindingen

Een belangrijke doelstelling van de diergezondheidsmonitor is het opsporen van nieuwe ziektebeelden, die in Nederland of zelfs internationaal nog niet bekend of beschreven zijn. In dat kader rapporteert de Veekijker bijzondere, onalledaagse bevindingen die zijn besproken aan de Veekijkertelefoon of die aan het licht kwamen tijdens pathologisch onderzoek of een bedrijfsbezoek door een GD-dierenarts. Omdat veehouders en dierenartsen in geval van een onbegrepen gezondheidsprobleem laagdrempelig contact kunnen opnemen met de Veekijker, is dit een gevoelig instrument om bijzonderheden op te sporen.

Infecties door nieuw type Circovirus (PCV2d)

Een Nederlandse ondernemer met zeugenbedrijven in Duitsland, meldde dat aldaar bij geënte biggen PMWS was geconstateerd door infectie met Circovirus type 2d (PCV2d). Hij vroeg zich af of dat type virus ook in Nederland voorkomt. In Duitsland zijn in 2018 enkele gevallen beschreven van PCV2d en ook in Nederland is het virus aangetoond. Daarbij treedt bij bepaalde bekende vaccins tegen PCV2 kennelijk onvoldoende immuniteit op met verminderde beschermende werking tot gevolg. Alle in Nederland geregistreerde PCV2-vaccins zijn gebaseerd op PCV2a.

Uitval van zeugen met miltafwijkingen

Op een zeugenbedrijf met meer dan duizend zeugen, trad begin januari vrij plotseling een daling van de voeropname op, vooral bij de oudere zeugen. Ongeveer een week later konden negen drachtige zeugen niet meer overeind komen. Vijf daarvan zijn overleden en in de weken erna nog 20 zeugen. Enkele zeugen hadden koorts tot 40,9°C en waren benauwd. Het ziektebeeld deed denken aan een *Actinobacillus pleuropneumoniae* (App) infectie, maar uit nader onderzoek is dat niet gebleken.

Twee zeugen zijn voor pathologisch onderzoek ingezonden naar GD. Eén zeug had atrofie van de milt, een borstvliesontsteking en een bloedvergiftiging door infectie met *Streptococcus equi* ssp. *zooepidemicus* en een ontstekingsproces bij de milt door infectie met *Trueperella pyogenes*.

Het tweede dier vertoonde een milt draaiing en had een hersenvliesontsteking en verschijnselen van bloedvergiftiging door infectie met *Streptococcus equi* ssp. *zooepidemicus*. Milt draaiing en miltatrofie hangen vaak samen met een maagdraaiing. Zonder functionele milt kunnen volwassen dieren weliswaar overleven, maar ze zijn dan doorgaans wel gevoeliger vooral voor bacteriële infecties. De gevonden bacteriën zijn vrij veel voorkomende opportunistische,

Bel de Veekijker

Op werkdagen kunt u rechtstreeks contact opnemen met de Veekijker: **0900 - 710 00 00**. Via het keuzemenu kiest u de diersoort waar u informatie over wilt hebben. Het team varkens is bereikbaar van 08.30-12.00 uur en 12.45-17.00 uur.

V.l.n.r. boven: Jobke van Hout, Tom Duinhof en Manon Houben; onder: Lucía Dieste Pérez, Linda Peeters en Theo Geudeke

secundaire ziekteverwekkers die problemen kunnen veroorzaken bij een verzwakte weerstand of in samenhang met een andere infectie.

Diergezondheid van varkens in Nederland

ZIEKTE/AANDOENING/ GEZONDHEIDSKENMERK

SITUATIE IN NEDERLAND/EUROPA

Artikel 15 ziekten (aangifte- en bestrijdingsplichtig)

MKZ	Nederland is vrij sinds 2001. In 1 ^e halfjaar 2019 geen uitbraken in Europa, wel in Turkije.
KVP	Nederland is vrij sinds 1997. In 1 ^e halfjaar 2019 geen uitbraken in Europa. Laatste melding in Rusland: 16-11-2018.
AVP	Nederland is vrij sinds 1986. In 1 ^e halfjaar 2019 uitbraken in de Baltische staten, Polen, Oekraïne, Roemenië, Bulgarije, Hongarije, Rusland en België. Vooral bij wilde zwijnen. Ziekte is endemisch op Sardinië (Italië). Veel uitbraken in Azië (vooral China).
SVD	Nederland is vrij sinds 1994. In 1 ^e halfjaar 2019 geen uitbraken in Europa.
Brucellose	Nederland is vrij sinds 1969. In 1 ^e halfjaar 2019 geen uitbraken in Europa.
Ziekte van Aujeszky	Nederland is vrij sinds 2007 (vaccinatie niet toegestaan). In 1 ^e halfjaar 2019 melding van een besmette hond in Noord-Frankrijk en serologisch positieve varkens op 2 kleine bedrijven met buitenuitloop in de Provence.

Artikel 100 ziekten (aangifteplichtig)

Salmonellose	Laatste half jaar relatief wat meer vragen aan de Veekijker, wellicht mede door aandacht in de vakpers over nieuwe diagnostisch mogelijkheden.
--------------	--

Uit de monitor: trends en bijzonderheden

PRRS	Meeste vragen, maar relatief wat minder dan in voorgaande periode. Vooral vragen over de vele diagnostische mogelijkheden en over de aanpak.
App	Opvallend veel vragen aan de Veekijker over deze moeilijk te bestrijden ziekte. Seizoenseffect: steevast meer vragen in herfst en winter.
Uitval te hoog	Enkele opvallende casuïstieken riepen in het begin van het jaar extra vragen op. Zie ook de beschrijving elders in Veekijkernieuws.
Kreupelheid	Nog steeds veel vragen, maar relatief wat minder dan in voorgaande periode. Betreft vaak vragen over de kreupelheidsdiagnostiek bij jonge vleesvarkens.

Monitoring Diergezondheid

Royal GD voert sinds 2002 de diergezondheidsmonitoring in Nederland uit in nauwe samenwerking met onder andere de diersectoren, het bedrijfsleven, het ministerie van LNV, dierenartsen en veehouders. De informatie die in de monitoring wordt gebruikt, wordt op verschillende manieren verzameld waarbij het initiatief gedeeltelijk bij dierenartsen en veehouders en gedeeltelijk bij GD ligt. De informatie wordt integraal geïnterpreteerd om de doelstellingen van de monitoring, het snel signaleren van diergezondheidsproblemen enerzijds en het volgen van trends en ontwikkelingen anderzijds, te bereiken. Samen werken we aan diergezondheid in belang van dier, dierhouder en samenleving.